

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SEKCJA PIERWSZA

SPRAWA KUCHTA I MĘTEL PRZECIWKO POLSCE

(Skarga nr 76813/16)

WYROK

Art. 3 (aspekt materialny i proceduralny) • Nieludzkie traktowanie • Zastosowanie przez funkcjonariuszy Policji dokonujących zatrzymania nadmiernych i nieproporcjonalnych środków przymusu bezpośredniego, przy braku wiarygodnego wyjaśnienia znacznych obrażeń odniesionych przez skarżących • Brak skutecznego postępowania przygotowawczego w sprawie uprawdopodobnionego zarzutu pobicia przez funkcjonariuszy Policji

STRASBURG

2 września 2021 r.

Wyrok stanie się ostateczny zgodnie z warunkami określonymi w art. 44 ust. 2 Konwencji. Wyrok może podlegać korekcie wydawniczej.

W sprawie Kuchta i Mętel przeciwko Polsce,

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Sekcja Pierwsza), zasiadając jako Izba w składzie:

Ksenija Turković, *Przewodniczący,*

Péter Paczolay,

Krzysztof Wojtyczek,

Alena Poláčková,

Gilberto Felici,

Erik Wennerström,

Ioannis Ktistakis, *sędziowie*

oraz Renata Degener, *Kanclerz Sekcji,*

Mając na uwadze:

skargę (nr 76813/16) przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej wniesioną do Trybunału na podstawie art. 34 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności („Konwencja”) przez dwóch obywateli polskich, p. Roberta Kuchtę („pierwszy skarżący”) oraz p. Sebastiana Mętelę („drugi skarżący”), w dniu 2 grudnia 2016 r.;

decyzję o zawiadomieniu Rządu Polskiego („Rząd”) o zarzutach dotyczących art. 3 Konwencji oraz o uznaniu za niedopuszczalną skargi w pozostałej części;

pisemne uwagi przedstawione przez pozwany Rząd oraz uwagi w odpowiedzi na stanowisko strony przeciwnej przedstawione przez skarżących;

uwagi przedstawione przez Naczelną Radę Adwokacką i Helsińską Fundację Praw Człowieka, którym Przewodniczący Sekcji udzielił zezwolenia na zgłoszenie interwencji strony trzeciej;

po naradzie przy drzwiach zamkniętych w dniu 6 lipca 2021 r.,

Wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

WPROWADZENIE

1. Niniejsza sprawa dotyczy zarzucanego złego traktowania skarżących podczas zatrzymania ich przez Policję oraz zarzutu nieskutecznego postępowania przygotowawczego w sprawie okoliczności użycia wobec nich siły.

FAKTY

2. Pierwszy skarżący urodził się w 1976 r., a drugi skarżący w 1980 r. Obaj mieszkają w Krakowie. Reprezentował ich Pan A. Majewski, prawnik praktykujący w Krakowie.

3. Rząd Rzeczypospolitej Polskiej („Rząd”) był reprezentowany przez swojego pełnomocnika, Panią J. Chrzanowską, a później przez Pana J. Sobczaka z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

4. Okoliczności faktyczne sprawy, przedstawione przez strony, można streścić w następujący sposób.

I. KONTEKST SPRAWY

5. W nocy z 6 na 7 lutego 2015 r. sąsiad drugiego skarżącego został zaatakowany nożem w Krakowie. Policja otrzymała informację, że osoby zaangażowane w atak ukrywały się w mieszkaniu drugiego skarżącego. Drugi skarżący mieszkał tam ze swoją dziewczyną (K.G.) i ich pięciomiesięczną córeczką (N.).

II. WYDARZENIA Z 7 LUTEGO 2015 R.

A. Wersja skarżących

6. Po północy funkcjonariusze Policji zaczęli dobijać się do drzwi mieszkania drugiego skarżącego. Ponieważ myślał, że ktoś próbuje się włamać, zadzwonił pod numer alarmowy 112. Osoba, która odebrała telefon, poinformowała go, że to interwencja Policji i powinien otworzyć drzwi. Podczas rozmowy telefonicznej policjanci wyważyli drzwi i weszli do mieszkania, rozpylając wokół siebie gaz łzawiący.

7. Gdy tylko funkcjonariusze weszli do mieszkania, rzucili drugiego skarżącego na ziemię. Twierdzi, że zaczęli go bić i kopać; a także rozpylili gaz łzawiący bezpośrednio na jego twarz.

8. Gdy funkcjonariusze zorientowali się, że w mieszkaniu znajduje się dziecko, jako że nie było pewności, czy nie ucierpiało na skutek użycia gazu łzawiącego, wezwano pogotowie ratunkowe. K.G. i N. zostały zabrane do szpitala na badania. Kiedy była w karetce, K.G. zadzwoniła do pierwszego skarżącego, który jest przyjacielem drugiego skarżącego, informując go o zaistniałej sytuacji i prosząc o przybycie do mieszkania.

9. Wkrótce potem do mieszkania przybył pierwszy skarżący. Gdy tylko wszedł do mieszkania, został uderzony w twarz przez jednego z policjantów i rzucony na ziemię. Został zakuty w kajdanki, a funkcjonariusze zaczęli go kopać, bić pałkami służbowymi i wykręcać mu nogę (w której ma metalowe śruby, o czym poinformował policjantów).

10. W tym czasie inni funkcjonariusze przeszukiwali mieszkanie w poszukiwaniu broni (którą według nich miał być nóż lub maczeta) rzekomo użytej podczas ataku. Nie znaleziono broni i skarżących przewieziono do Komisariatu Policji w Nowej Hucie na dalsze przesłuchanie. Po przybyciu kazano im się rozebrać i zakuto ich w kajdanki. Zostali też ponownie pobici. Pierwszy skarżący został jakoby kopnięty przez jednego z funkcjonariuszy w bolącą nogę. Obaj skarżący wielokrotnie prosili funkcjonariuszy o wezwanie karetki pogotowia i poinformowanie swoich prawników o zatrzymaniu.

11. Pierwszy skarżący został przewieziony na szpitalny oddział ratunkowy, gdy policjanci zauważyli, że jego stan się pogarsza.

12. Kilka godzin później, po przyjeździe do pracy nowej zmiany funkcjonariuszy w godzinach porannych, drugi skarżący również został przewieziony na szpitalny oddział ratunkowy.

B. Wersja Rządu

13. Funkcjonariusze Policji dotarli do drzwi mieszkania drugiego skarżącego, gdzie według świadków ukrywała się osoba zaangażowana w atak. Zapukali do drzwi i ostrzegli, że mogą je otworzyć siłą. Jednak osoby znajdujące się wewnątrz mieszkania nie zareagowały. Wezwano Straż Pożarną do otwarcia drzwi. Podczas gdy strażacy wyważali drzwi, policjanci rozpylili gaz łzawiący.

14. Po wejściu funkcjonariuszy do mieszkania, drugi skarżący był wobec nich agresywny. Na koszulce miał widoczne ślady krwi. Nie wykonywał poleceń funkcjonariuszy, próbował ich uderzyć, a także popchnął jednego z nich. W reakcji na to funkcjonariusze zastosowali środki przymusu bezpośredniego w postaci siły fizycznej przy użyciu pałek służbowych i kajdanek.

15. Na tym etapie policjanci nie używali gazu łzawiącego, ze względu na obecność K.G. i ich dziecka. Ponadto na miejsce zdarzenia została wezwana karetka pogotowia, aby udzielić pomocy K.G. i dziecku.

16. W tym czasie drugi skarżący leżał i miotał się po podłodze.

17. Niedługo potem do mieszkania wszedł pierwszy skarżący. Po przybyciu zaatakował jednego z policjantów, uderzając go w twarz. Został wtedy obezwładniony przez funkcjonariuszy i zakuty w kajdanki.

18. Następnie sporządzono protokół zatrzymania skarżących. W dokumencie tym stwierdzono, że skarżący nie wnosili skarg na sposób, w jaki dokonano zatrzymania. Skarżący odmówili podpisania protokołu.

III. BADANIA LEKARSKIE

19. Policja zabrała obu skarżących na oddział ratunkowy Szpitala MSWiA w Krakowie („Szpital MSWiA”) we wczesnych godzinach rannych 7 lutego 2015 r.

20. U pierwszego skarżącego lekarz dyżurny stwierdził złamanie lewej kości piszczelowej, opuchnięte i bolesne kolano oraz krwiak na czole. Z kolana usunięto mu 60 mililitrów płynu, a lewą nogę umieszczono w szynie gipsowej.

21. U drugiego skarżącego zdiagnozowano liczne krwiaki na głowie i szyi, krwawienie z nosa, siniaki na klatce piersiowej, ból brzucha oraz siniaki na plecach i lewej nodze.

22. Obaj skarżący zostali zwolnieni z aresztu 9 lutego 2015 r. W tym samym dniu udali się do Pracowni Ekspertyz Sądowo-Lekarskich Zakładu Medycyny Sądowej Katedry Medycyny Sądowej Wydziału Lekarskiego UJ CM, gdzie obaj zostali poddani oględzinom lekarskim.

23. W swojej opinii wydanej w tym dniu lekarz, który badał skarżących, stwierdził, że pierwszy skarżący miał lekki obrzęk prawego łuku brwiowego i prawego policzka, wylew krwi¹ w prawym oku, obrzęk lewej strony twarzy, ból nosa, lekki obrzęk nad dolną częścią potylicy, zeszywniały kark, siniaki na obu nadgarstkach, siniaki na obu rękach, długie siniaki na pośladkach i udach oraz długą szynę gipsową na lewej nodze.

24. W swojej opinii dotyczącej drugiego skarżącego ten sam lekarz stwierdził, że miał siniaki wokół lewego oka i wokół nosa, siniaki wokół prawego oka i lekki obrzęk nad prawą kością jarzmową, lekki obrzęk wokół lewego ucha, siniaki na lewej stronie szyi, lekki obrzęk i ból karku, zasinienie klatki piersiowej, zasinienie i otarcia nadgarstków, zasinienie i lekki obrzęk lewego uda, zasinienie i otarcia lewego kolana, większe zasinienie podudzia, długi siniak na prawym udzie, otarcia i siniaki na prawym kolanie oraz siniaki na przednich partiach obu stóp.

IV. POSTĘPOWANIE KARNE W ZWIĄZKU Z ZARZUTAMI ZŁEGO TRAKTOWANIA

A. Dowody zebrane przez prokuraturę

25. W dniu 2 kwietnia 2015 r. skarżący zwrócili się do Prokuratury Rejonowej Kraków-Nowa Huta o wszczęcie postępowania karnego.

26. W dniu 29 kwietnia 2015 roku Prokuratura Rejonowa Kraków-Nowa Huta wszczęła śledztwo w sprawie domniemanego nadużycia władzy przez funkcjonariuszy Policji w nocy 7 lutego 2015 roku.

27. W trakcie postępowania przygotowawczego prokurator przesłuchał ponad dwudziestu świadków (skarżących, osiemnastu funkcjonariuszy Policji, partnerkę drugiego skarżącego i jej koleżankę, strażaków, którzy uczestniczyli w interwencji oraz ratowników medycznych), uzyskał opinię biegłego psychologa oraz opinię z Katedry Kryminalistyki WPiA Uniwersytetu Jagiellońskiego.

28. Skarżący wnioskowali o przekazanie sprawy do prokuratora w innym okręgu, jednakże ich wnioski zostały odrzucone.

B. Postanowienie prokuratora

29. W dniu 29 lutego 2016 r. prokurator Prokuratury Rejonowej Kraków-Nowa Huta umorzył postępowanie w sprawie zarzutów skarżących dot. złego

---

¹wynacznienie krwi do oka

traktowania, uznając, że nie ma wystarczających dowodów, aby stwierdzić, że zarzucane przestępstwa rzeczywiście zostały popełnione.

30. W odniesieniu do obrażeń odniesionych przez pierwszego skarżącego, opierając się na opinii biegłego z zakresu medycyny sądowej, prokurator stwierdził, że do złamania lewej kości piszczelowej mogło dojść w sposób opisany przez skarżącego oraz że pozostali świadkowie (funkcjonariusze Policji) nie przedstawili żadnego innego wiarygodnego wyjaśnienia pochodzenia tego urazu. Ponadto wylew krwi w prawym oku mógł być spowodowany użyciem siły lub być wynikiem nadmiernego wysiłku fizycznego. Ponieważ pierwszy skarżący nie miał widocznych obrażeń wokół prawego oczodołu i nie przeprowadzono badania okulistycznego po zdarzeniu, nie było możliwe ustalenie przyczyn tego urazu. Wreszcie, długie siniaki na prawym udzie pierwszego skarżącego mogły powstać na skutek uderzenia podłużnym narzędziem i w sposób podany przez skarżącego. Z drugiej strony zeznający policjanci nie opisali żadnych okoliczności, które mogłyby wyjaśnić powstanie tych obrażeń.

31. W odniesieniu do obrażeń odniesionych przez drugiego skarżącego prokurator opisał liczne sińce i krwiaki oraz stwierdził, że powstały one na skutek uderzenia twardym, tępym przedmiotem. Nie istniały jednak żadne specyficzne cechy, które pozwoliłyby na uzyskanie bardziej szczegółowego opisu tego przedmiotu. W odniesieniu do rzekomego złamania kości ogonowej, w opinii z 26 lutego 2015 r. radiolog nie opisał szczegółowo tego urazu, a jedynie stwierdził, że „wydaje się, że doszło do złamania kości ogonowej”. Uraz ten nie został jednak potwierdzony badaniem rentgenowskim; radiolog oparł swój opis wyłącznie na informacjach przedstawionych przez drugiego skarżącego na temat jego dolegliwości.

32. Prokurator stwierdził, że istniały dwie sprzeczne wersje wydarzeń z 7 lutego 2015 r., a mianowicie ta przedstawiona przez skarżących i ta przedstawiona przez funkcjonariuszy Policji. Żadna z tych wersji nie znalazła potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym. Ponadto prokurator zauważył, że skarżącym zostały postawione zarzuty napaści na funkcjonariuszy Policji, ich znieważenia oraz spowodowania lekkiego uszkodzenia ciała, więc nie można wykluczyć, że wystąpili o wszczęcie postępowania karnego w ramach swojej linii obrony.

33. Wreszcie, zdarzenie miało charakter dynamiczny – policjanci działali w sytuacji zagrożenia życia. Podjęli interwencję wobec osoby podejrzanej o napastę z użyciem noża; nie wiedzieli, kto jeszcze był w mieszkaniu. Skarżący nie byli bierni podczas interwencji; w związku z czym mogli doznać powierzchownych obrażeń w wyniku szamotaniny i zatrzymania.

34. Mając na uwadze zasadę *in dubio pro reo*, prokurator umorzył postępowanie z uwagi na brak wystarczających dowodów na popełnienie zarzucanego przestępstwa.

C. Zażalenie skarżących

35. W dniu 14 marca 2016 r. pełnomocnik skarżących złożył zażalenie na to postanowienie, wskazując na liczne błędy proceduralne i merytoryczne popełnione przez prokuraturę. W szczególności podkreślił, że prokurator przyjął wersję wydarzeń przedstawioną przez policjantów pomimo niespójności w ich zeznaniach. Podniósł on, że prokurator nie wziął pod uwagę wersji wydarzeń przedstawionej przez skarżących, która została potwierdzona przez dowody z badań lekarskich.

D. Postanowienie Sądu Rejonowego

36. W dniu 27 czerwca 2016 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa-Nowej Huty odroczył posiedzenie do 20 lipca 2016 roku w celu zapoznania się z aktami postępowania karnego prowadzonego przeciwko skarżącym.

37. W dniu 20 lipca 2016 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa-Nowej Huty utrzymał w mocy postanowienie prokuratora. Sąd podzielił wniosek prokuratora, że nie ma wystarczających dowodów na popełnienie zarzucanych przestępstw.

38. Sąd zauważył, że skarżący w swoim zażaleniu ograniczyli się do tego, że nie zgodzili się z postanowieniem prokuratora i przedstawili odmienną ocenę okoliczności sprawy. Prokurator nie ustalił jednak jasnej wersji wydarzeń i właśnie z tego powodu postępowanie musiało zostać umorzone.

39. W zakresie, w jakim skarżący twierdzili, że Policja rozpyliła gaz łzawiący bezpośrednio w twarz drugiego skarżącego, sąd stwierdził, że zarzut ten nie został potwierdzony przez policjantów, którzy brali udział w interwencji.

40. Sąd stwierdził, powołując się na zasadę *in dubio pro reo*, że z uwagi na dwie sprzeczne wersje wydarzeń oraz brak wystarczających dowodów potwierdzających popełnienie przedmiotowych przestępstw przez funkcjonariuszy Policji, postępowanie należało umorzyć. Wyrok jest prawomocny.

V. POSTĘPOWANIE KARNE PRZECIWKO SKARŻĄCYM

41. W dniu 7 lutego 2015 r. skarżącym postawiono zarzut znieważenia funkcjonariuszy Policji podczas wykonywania obowiązków służbowych.

42. W dniu 31 grudnia 2015 roku do Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty został wniesiony akt oskarżenia. Obaj skarżący zostali oskarżeni o słowne znieważenie czterech policjantów, którzy brali udział w zdarzeniu w dniu 7 lutego 2015 r. Pierwszy skarżący został również oskarżony o uderzenie jednego z funkcjonariuszy w twarz. Drugi skarżący został oskarżony o szarpanie i popychanie dwóch funkcjonariuszy.

43. W dniu 12 marca 2018 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa-Nowej Huty wydał wyrok. Pierwszy skarżący został skazany zgodnie z zarzutami aktu oskarżenia. Drugi skarżący również został skazany zgodnie z zarzutami aktu oskarżenia, chociaż sąd orzekł, że działał on w stanie ograniczonej poczytalności. Obaj skarżący zostali skazani na dwadzieścia godzin nieodpłatnej pracy na cele społeczne.

44. Według informacji, którymi dysponuje Trybunał, wyrok nie jest jeszcze prawomocny.

WŁAŚCIWE RAMY PRAWNE I PRAKTYKA

I. UŻYCIE SIŁY PRZEZ POLICJĘ

A. Ustawa o Policji

45. Stosowny fragment art. 16 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji („*ustawa o Policji*”) brzmi następująco: [przyj. tłumacza: brzmienie przepisów obowiązujących na dzień zdarzenia, którego dotyczy skarga]

„1. W razie niepodporządkowania się wydanym na podstawie prawa poleceniom organów Policji lub jej funkcjonariuszy, policjanci mogą stosować następujące środki przymusu bezpośredniego:

1) fizyczne, techniczne i chemiczne środki służące do obezwładniania bądź konwojowania osób oraz do zatrzymywania pojazdów;

2) pałki służbowe;

...

2. Policjanci mogą stosować jedynie środki przymusu bezpośredniego odpowiadające potrzebom wynikającym z istniejącej sytuacji i niezbędne do osiągnięcia podporządkowania się wydanym poleceniom”.

46. Artykuł 14 ust. 3 przewiduje, co następuje:

„Policjanci w toku wykonywania czynności służbowych mają obowiązek respektowania godności ludzkiej oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka”.

B. Rozporządzenie w sprawie użycia przez Policję środków przymusu bezpośredniego

47. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 września 1990 r. w sprawie określenia przypadków oraz warunków i sposobów użycia przez policjantów środków przymusu bezpośredniego* zostało wydane na podstawie art. 16 ust. 4 ustawy o Policji. Obowiązywało ono w czasie zaistnienia okoliczności faktycznych, których dotyczy niniejsza sprawa.

48. Paragraf 1 ust. 1 rozporządzenia stanowił, że Policja może stosować środki przymusu bezpośredniego z zachowaniem zasad określonych w art. 16 ust. 1 i 2 ustawy o Policji. Środki przymusu bezpośredniego mogą

być stosowane po uprzednim bezskutecznym wezwaniu osoby do podporządkowania się poleceniom oraz uprzedzeniu o użyciu środków przymusu bezpośredniego (§ 1 ust. 2). Policjant może odstąpić od wzywiania osoby do podporządkowania się poleceniom lub od uprzedzenia o użyciu środków przymusu bezpośredniego, jeżeli zwłoka groziłaby niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także mienia (§ 1 ust. 3). Rozporządzenie stanowi, że policjant powinien stosować środki przymusu bezpośredniego w sposób powodujący możliwie najmniejszą dolegliwość dla osoby, wobec której je zastosowano oraz powinien odstąpić od ich stosowania, gdy osoba, wobec której użyto tych środków, podporządkowała się wydanym poleceniom (§ 2 ust. 1 i 2).

49. Paragraf 5 rozporządzenia stanowi, że siłę fizyczną stosuje się w celu obezwładnienia osoby, odparcia czynnej napaści albo zmuszenia do wykonania polecenia. W przypadku użycia siły fizycznej, nie wolno zadawać uderzeń, chyba że policjant działa w obronie koniecznej albo w celu odparcia zamachu na życie, zdrowie ludzkie lub mienie.

II. MATERIAŁY RADY EUROPY

50. W raporcie Europejskiego Komitetu do spraw zapobiegania torturom oraz nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu (CPT) z wizyty w Polsce przeprowadzonej w dniach 11–22 maja 2017 r., stwierdza się w szczególności:

„21. Odnotowując z należytą starannością różne środki, o których mowa w par. 18 powyżej, ustalenia delegacji podczas wizyty w roku 2017 wyraźnie wskazują że osoby zatrzymane przez policję w Polsce nadal są narażone na znaczne ryzyko bycia niewłaściwie potraktowanym. Stanowi to źródło poważnych obaw po stronie Komitetu oraz wskazuje, iż polskie władze powinny zintensyfikować swoje wysiłki w tym obszarze.

W tym kontekście należy podkreślić, iż na krótko przed wizytą Komitetu Rzecznik Praw Obywatelskich wydał oświadczenie dotyczące trwającego sięgania przez policję po tortury (i inne formy rażącego niewłaściwego traktowania).

W świetle powyższego CPT wzywa polskie władze do podejmowania dalszych intensywnych wysiłków na rzecz zwalczania niewłaściwego traktowania przez funkcjonariuszy Policji. Funkcjonariuszom Policji w całym kraju winno się przypomnieć, że wszystkie formy niewłaściwego traktowania osób pozbawionych wolności (w tym słowna obraza) są niezgodne z prawem i będą odpowiednio karane.

Należy również przypomnieć funkcjonariuszom Policji, że jeśli chodzi o użycie siły, należy używać jej tylko tyle, ile jest wyraźnie konieczne do przeprowadzenia zatrzymania, a po zatrzymaniu i obezwładnieniu zatrzymanych osób, nie ma uzasadnienia dla bicia zatrzymanych. Dodatkowo, funkcjonariusze Policji muszą zostać przeszkoleni w zakresie zapobiegania i minimalizowania użycia przemocy w kontekście zatrzymania. W przypadkach, gdy zastosowanie siły jest niezbędne, powinni oni być w stanie stosować techniki profesjonalne, które ograniczają w jak największym możliwym stopniu ryzyko wyrządzenia szkody osobom, które mają być

zatrzymane”. [Przyp. tłumacza – brzmienie raportu przytoczone za polskim tłumaczeniem zamieszczonym na stronie gov.pl]

51. W dniach między 9 i 16 września 2019 r. CPT przeprowadził pierwszą wizytę *ad hoc* w Polsce w celu dokonania przeglądu realizacji wieloletnich zaleceń CPT dotyczących postępowania z osobami zatrzymanymi przez Policję. W raporcie z tej wizyty stwierdzono w szczególności:

„17. Ogólniej rzecz ujmując, z ustaleń delegacji poczynionych podczas wizyty *ad hoc* przeprowadzonej w 2019 r. wyraźnie wynika, że – pomimo wszystkich różnorodnych środków, o których mowa w pkt 15 powyżej – osoby zatrzymane przez Policję w Polsce nadal narażone są na ryzyko niewłaściwego traktowania, w szczególności w momencie zatrzymywania. Stanowi to źródło ciągłego poważnego zaniepokojenia CPT i świadczy o potrzebie zwiększenia przez władze polskie wysiłków w tym zakresie.

W związku z powyższym Komitet po raz kolejny wzywa władze polskie do rygorystycznego kontynuowania wysiłków na rzecz zwalczania niewłaściwego traktowania przez Policję. Funkcjonariusze Policji w całym kraju powinni otrzymywać w odpowiednich odstępach czasu stanowczy komunikat, że wszelkie formy niewłaściwego traktowania (w tym obraza słowna) osób pozbawionych wolności są niezgodne z prawem i będą odpowiednio karane. Funkcjonariuszom Policji należy również przypomnieć, że przy dokonywaniu zatrzymania nie należy używać siły większej niż jest to absolutnie konieczne oraz że po uzyskaniu kontroli nad osobami zatrzymanymi nie ma żadnego uzasadnienia dla ich uderzania. Jeżeli w momencie zatrzymywania lub w okresie zatrzymania uznaje się, że konieczne jest zakucie danej osoby w kajdanki, nie powinny one w żadnym wypadku być nadmiernie zaciśnięte i powinny być stosowane jedynie tak długo, jak jest to absolutnie konieczne.

Ponadto funkcjonariusze Policji muszą być lepiej szkoleni w zakresie zapobiegania i minimalizowania użycia siły przy zatrzymywaniu. W przypadkach, w których użycie siły jest niezbędne, powinni oni być w stanie stosować profesjonalne techniki, które w możliwie najszerszym stopniu zmniejszają ryzyko wyrządzenia szkody osobom, które mają być zatrzymane”.

PRAWO

I. ZARZUCANE NARUSZENIE ART. 3 KONWENCJI

52. Skarżący zarzucili na podstawie art. 3 Konwencji, że byli źle traktowani w czasie zatrzymania i podczas przesłuchania w komisariacie Policji. Zarzucili również, powołując się na art. 6 Konwencji, że śledztwo w sprawie wydarzeń stanowiących kanwę ich skargi nie było „szczegółowe i skuteczne”. Trybunał, będąc upoważnionym do dokonania kwalifikacji prawnej okoliczności faktycznych sprawy (zob. *Radomilja i Inni przeciwko Chorwacji* [WI], skarga nr 37685/10 i 22768/12, § 124, wyrok z dnia 20 marca 2018 r.), uważa, że zarzuty skarżących powinny być rozpatrywane wyłącznie na podstawie art. 3 Konwencji, który stanowi, co następuje:

„Nikt nie może być poddany torturom ani nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu”.

A. Dopuszczalność

53. Trybunał zauważa, że skarga nie jest w sposób oczywisty nieuzasadniona ani niedopuszczalna na żadnej innej podstawie wymienionej w art. 35 Konwencji. Musi ona zatem zostać uznana za dopuszczalną.

B. Przedmiot skargi

1. Aspekt materialny art. 3

(a) Stanowiska stron

(i) Skarżący

54. Skarżący podnieśli, że w dniu 7 lutego 2015 r. zostali niewłaściwie potraktowani podczas interwencji w mieszkaniu drugiego skarżącego, a następnie zostali przewiezieni do komisariatu Policji. Podkreślili, że Rząd nie zaprzeczył użyciu środków przymusu bezpośredniego w tym dniu. Zauważyli, że ustawa o Policji zawiera szczegółowe przepisy ograniczające stosowanie środków przymusu bezpośredniego oraz przepisy nakazujące ich umiarkowane stosowanie.

55. Zauważyli, że drugi skarżący został uderzony przez funkcjonariuszy, gdy był już skuty kajdankami i leżał na ziemi. Został też pokopany i użyto wobec niego gazu łzawiącego. Czynów tych nie można wytłumaczyć dynamiką sytuacji i jego rzekomo agresywnym zachowaniem.

56. Jeśli chodzi o pierwszego skarżącego, to nie był on podejrzany o żaden czyn zabroniony. Ponadto wszedł on w pojedynkę do mieszkania drugiego skarżącego, w którym obecnych było kilku funkcjonariuszy Policji. Działania policjantów wobec niego były całkowicie nieuzasadnione i sprzeczne z prawem. Co więcej, po zakuciu w kajdanki stał się celem nieuzasadnionych aktów przemocy.

57. Skarżący podkreślili ponadto, że funkcjonariusze Policji nie działali w sytuacji zagrożenia życia. Podkreślili, że w mieszkaniu drugiego skarżącego nie znaleziono żadnej broni. Po zatrzymaniu nie uzyskali dostępu do adwokata i otrzymali pomoc lekarską dopiero kilka godzin później, podczas których musieli znosić ból spowodowany poważnymi obrażeniami (w tym złamaniami), których doznali. Ich zdaniem byli oni poddawani niewłaściwemu traktowaniu przez policjantów w celu uzyskania zeznań.

58. Wreszcie stwierdzili, że Rząd nie przedstawił żadnego innego wyjaśnienia ich obrażeń, które były bardzo poważne i których nie można uznać za normalną konsekwencję interwencji Policji.

(ii) Rząd

59. Rząd stwierdził, że użycie siły wobec skarżących było konieczne ze względu na ich agresywne zachowanie i było zgodne z prawem krajowym.

W jego opinii zarzuty skarżących dotyczące niewłaściwego traktowania nie zostały poparte dostatecznymi dowodami.

60. Rząd stwierdził, że opis wydarzeń skarżących nie został potwierdzony podczas śledztwa ani w postępowaniu odwoławczym, kiedy sprawa była rozpatrywana przez sąd rejonowy. Zauważył ponadto, że zasadność interwencji Policji nie była kwestionowana przez skarżących i ich pełnomocnika. Ofiara pchnięcia nożem wyraźnie wskazała na drugiego skarżącego jako sprawcę ataku. Ponadto zdarzenie miało charakter dynamiczny, a policjanci działali w sytuacji zagrożenia życia wobec osoby podejrzanej o atak nożem lub maczetą.

61. Jeśli chodzi o obecność dziecka w mieszkaniu drugiego skarżącego, funkcjonariusze Policji nie wiedzieli, że w mieszkaniu znajdowało się niemowlę. Gdy tylko zorientowali się, że w pomieszczeniu znajduje się dziecko, przestali używać gazu łzawiącego i wezwali karetkę pogotowia.

62. Rząd podniósł ponadto, że poza przedstawieniem opinii lekarza medycyny sądowej, skarżący nie przedstawili żadnych przekonujących dowodów na poparcie swoich zarzutów dotyczących złego traktowania. Podkreślił również, że skarżącym postawiono zarzut napaści na funkcjonariuszy Policji, a zatem dążenie do wszczęcia postępowania karnego mogło stanowić ich linię obrony.

63. W konsekwencji, w świetle agresywnego zachowania skarżących, siła fizyczna użyta przez funkcjonariuszy nie była nadmierna ani nieproporcjonalna. Ponadto, jak stwierdziły władze krajowe, nie było możliwe ustalenie na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, czy funkcjonariusze Policji popełnili przestępstwo nadużycia władzy.

(b) Podmioty zgłaszające interwencję strony trzeciej

(i) Helsińska Fundacja Praw Człowieka

64. Helsińska Fundacja Praw Człowieka („HFPC”) przekazała informacje o obowiązujących przepisach prawa krajowego dotyczących przemocy Policji w Polsce; informacje statystyczne dotyczące skali zjawiska przemocy Policji; informacje o sprawach monitorowanych przez HFPC oraz propozycje rozwiązania tego problemu.

(ii) Naczelna Rada Adwokacka

65. Naczelna Rada Adwokacka w oparciu o praktyczne doświadczenia adwokatów, którzy w swojej praktyce zajmują się tego typu sprawami i doniesienia medialne stwierdziła, że w Polsce istnieje schemat złego traktowania przez Policję. Najczęściej takie sytuacje miały miejsce podczas interwencji Policji, w początkowym stadium postępowania karnego, w trakcie zatrzymania i tuż przed pierwszym przesłuchaniem w komisariacie. Ponadto najczęstsze przypadki niewłaściwego traktowania były związane z nadużywaniem środków przymusu bezpośredniego. Zdaniem

interwenienta, zabezpieczenia przed ewentualnym nadużyciem władzy przez Policję powinny obejmować skuteczny dostęp do adwokata już w początkowych fazach działań podejmowanych przez Policję, nawet przed pierwszym przesłuchaniem w komisariacie, a także instalację kamer osobistych i kamer przemysłowych w komisariatach, zwłaszcza w pokojach przesłuchań. Nagrania takie mogą być wykorzystane jako dowód w dalszym postępowaniu karnym.

(c) Ocena Trybunału

(i) Zasady ogólne

66. Ogólne zasady dotyczące zobowiązania Wysokich Układających się Stron wynikającego z art. 3 Konwencji do niepoddawania osób podlegających ich jurysdykcji nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu lub torturom w trakcie kontaktów z policją zostały szczegółowo przedstawione w paragrafach 81–90 wyroku Trybunału w sprawie *Bouyid przeciwko Belgii* ([WI], skarga nr 23380/09, wyrok z 28 września 2015 r.). W odniesieniu do użycia siły fizycznej podczas zatrzymania Trybunał przypomina, że art. 3 nie zakazuje użycia siły w celu dokonania zgodnego z prawem zatrzymania (zob. *Annenkov i Inni przeciwko Rosji*, skarga nr 31475/10, § 79, wyrok z 25 lipca 2017 r.). Jednakże taka siła może być użyta tylko wtedy, gdy jest niezbędna i nie może być nadmierna (zob. *Ivan Vasilev przeciwko Bułgarii*, skarga nr 48130/99, § 63, wyrok z 12 kwietnia 2007). Na Rządzie spoczywa ciężar wykazania, że tak właśnie było (zob. *Rehbock przeciwko Słowenii*, skarga nr 29462/95, § 72, ETPC 2000-XII oraz *Boris Kostadinov przeciwko Bułgarii*, skarga nr 61701/11, § 53, wyrok z 21 stycznia 2016 r.).

(ii) Zastosowanie powyższych zasad w niniejszej sprawie

67. Trybunał zauważa, że w niniejszej sprawie jest bezsporne pomiędzy stronami, że 7 lutego 2015 r. funkcjonariusze Policji przeprowadzili interwencję w mieszkaniu drugiego skarżącego. We wczesnych godzinach rannych 7 lutego 2015 r. Policja przetransportowała skarżących do oddziału ratunkowego Szpitala MSWiA, gdzie odnotowano liczne poważne obrażenia ciała (zob. paragrafy 19–21 powyżej). Następnie 9 lutego 2015 r. przeprowadzono kolejne badanie lekarskie skarżących i ponownie badający ich lekarz stwierdził szereg poważnych obrażeń, w tym złamań (zob. paragrafy 22–24 powyżej). W postanowieniu o umorzeniu śledztwa prokurator przyznał, że skarżący doznali obrażeń opisanych w opiniach z zakresu medycyny sądowej (zob. paragrafy 30, 31 powyżej).

68. Trybunał ponadto zauważa, że ma do czynienia z różnymi wersjami okoliczności faktycznych, w których skarżący doznali wyżej wymienionych obrażeń. Skarżący zarzucili, że obrażenia zostały odniesione 7 lutego 2015 r. podczas interwencji Policji w mieszkaniu drugiego skarżącego, a następnie,

gdy zostali zabrani do Komisariatu Policji w Nowej Hucie. Podkreślili, że tego dnia zostali pobici przez funkcjonariuszy Policji. Rząd nie twierdził, że skarżący odnieśli jakiegokolwiek obrażenia przed interwencją Policji. Nie zaprzeczył również temu, że wobec skarżących zastosowano siłę fizyczną i środki przymusu bezpośredniego. Stwierdził jednak, że użycie środków przymusu bezpośredniego, nawet zastosowanych w sposób proporcjonalny, może spowodować sińce lub obrażenia. Podkreślił, że w niniejszej sprawie obrażenia zostały zadane skarżącym w wyniku zgodnego z prawem i proporcjonalnego użycia siły przez funkcjonariuszy Policji.

69. Trybunał wielokrotnie orzekał już, że w przypadku, gdy osoba jest zatrzymana przez Policję w dobrym stanie zdrowia, a po zwolnieniu stwierdza się u niej obrażenia, na Państwie spoczywa obowiązek udzielenia przekonującego wyjaśnienia, w jaki sposób te obrażenia powstały, co w przypadku zaniedbania rodzi oczywiste skutki na gruncie art. 3 Konwencji (zob. *Selmouni przeciwko Francji* [WI], skarga nr 25803/94, § 87, ETPC 1999-V).

70. Trybunał musi zatem ustalić, czy obrażenia odniesione przez skarżących były wynikiem użycia siły niezbędnej do ich obezwładnienia (zob. *Georgi Dimitrov przeciwko Bułgarii*, skarga nr 31365/02, §§ 56–57, wyrok z 15 stycznia 2009 r., z dalszymi odniesieniami). Ciężar wykazania tej okoliczności spoczywa na Rządzie (zob. między innymi *Altay przeciwko Turcji*, skarga nr 22279/93, § 54, wyrok z 22 maja 2001 r. oraz *Lenev przeciwko Bułgarii*, skarga nr 41452/07, § 113, wyrok z 4 grudnia 2012 r.). W niniejszej sprawie Rząd wskazał, że skarżący zachowywali się w sposób agresywny i brutalny. Co więcej, zauważył, że wszczęto przeciwko nim postępowanie karne pod zarzutem napaści na funkcjonariuszy Policji (zob. paragrafy 62, 63 powyżej). W tym miejscu Trybunał zauważa, że obrażenia skarżących były liczne, poważne i rozległe. Podczas gdy niektóre z nich – na przykład te dotyczące nadgarstków – mogły być nieuniknionym skutkiem wysiłków funkcjonariuszy policji mających na celu ich obezwładnienie, inne – na przykład złamana kość piszczelowa pierwszego skarżącego i uraz kolana lub poważne obrażenia głowy drugiego skarżącego – nie wydają się być zadane w wyniku absolutnie koniecznego i proporcjonalnego użycia siły przez policjantów.

71. Trybunał nie podważa ustaleń sądów krajowych, że skarżący stawiali opór przy zatrzymaniu. Jednakże w śledztwie krajowym nie udało się wyjaśnić, w jaki sposób użyto siły wobec skarżących (zob. paragraf 88 poniżej) i nie odpowiedziano na pytanie, czy użycie siły było absolutnie konieczne w danych okolicznościach. W tym kontekście Trybunał zauważa, że prokurator zgodził się, że niektóre z obrażeń mogły powstać w sposób przedstawiony przez skarżących. Biegły z zakresu medycyny sądowej potwierdził, że do złamania kości piszczelowej mogło dojść w sposób opisany przez skarżącego. Również inne obrażenia, takie jak siniaki i krwiaki, powstały na skutek uderzenia twardym, tępych narzędziem.

Prokurator nie wyjaśnił jednak pochodzenia tych obrażeń ani konkretnych technik zastosowanych przez funkcjonariuszy dokonujących zatrzymania, lecz stwierdził jedynie, że nie można ich przypisać działaniom policjantów (zob. paragrafy 30, 31, 33 powyżej).

72. Rząd twierdził, że wydarzenia w niniejszej sprawie nie dotyczyły zaplanowanej operacji, lecz przypadkowej interwencji, która spowodowała nieoczekiwany rozwój sytuacji. Trybunał uważa jednak, że argument ten nie ma istotnego znaczenia w okolicznościach niniejszej sprawy. Chociaż skarżący wdali się w szarpaninę z funkcjonariuszami Policji, jak zauważyły sądy krajowe (zob. paragrafy 42 i 43 powyżej), nie ma dowodów na to, że byli oni szczególnie niebezpieczni. W tym kontekście Trybunał zauważa, że w mieszkaniu drugiego skarżącego nie znaleziono broni (zob. paragraf 10 powyżej). Ponadto skarżący zdecydowanie zaprzeczyli wersji przedstawionej przez Rząd, że po wejściu do mieszkania pierwszy skarżący uderzył jednego z funkcjonariuszy w twarz (zob. paragrafy 9 i 17 powyżej). Rząd nie przedstawił również żadnego dodatkowego argumentu, który pozwoliłby Trybunałowi stwierdzić, że zachowanie skarżących było takiego rodzaju, że uzasadniało użycie znacznej siły fizycznej, która sądząc po poważnych obrażeniach, z pewnością musiała być zastosowana przez Policję (zob. *Dzwonkowski przeciwko Polsce*, skarga nr 46702/99, § 55, wyrok z 12 kwietnia 2007 r.).

73. Skarżący zarzucili również, że zostali pobici przez funkcjonariuszy Policji już po zakuciu w kajdanki i przewiezieniu do komisariatu. W związku z tym Trybunał zauważa, że pozostaje niejasne, czy wobec skarżących w komisariacie Policji użyto siły, ponieważ śledztwo nie wyjaśniło tej kwestii. Ani prokurator, ani Rząd nie wykazali, że skarżący dopuszczali się jakichkolwiek zachowań, które mogłyby usprawiedliwiać użycie wobec nich siły po tym, jak zostali obezwładnieni i przewiezieni do komisariatu Policji.

74. W opinii Trybunału, brak takiego wyjaśnienia, zarówno na etapie śledztwa krajowego, jak i przed Trybunałem, daje podstawę do wyciągnięcia zdecydowanie negatywnego wniosku, że siła użyta przez funkcjonariuszy Policji w celu pokonania oporu skarżących była nadmierna i nieproporcjonalna. Użycie takiej siły spowodowało w konsekwencji obrażenia, które niewątpliwie wywołały u skarżących poważne cierpienie równoznaczne z nieludzkim traktowaniem (zob. *Rehbock*, op. cit., § 77).

75. W świetle powyższych rozważań Trybunał stwierdza, że środki zastosowane wobec skarżących w niniejszej sprawie stanowiły zachowanie sprzeczne z art. 3 Konwencji. W związku z powyższym doszło do naruszenia art. 3 Konwencji w jego aspekcie materialnym.

2. *Aspekt proceduralny art. 3*

(a) **Stanowiska stron**

(i) *Skarżący*

76. Skarżący wskazali, że władze nie przeprowadziły obiektywnego, szczegółowego i niezależnego śledztwa w sprawie zaistniałego zdarzenia. W szczególności śledztwo było tendencyjne i jednostronne.

(ii) *Rząd*

77. Rząd natomiast stoi na stanowisku, że władze spełniły obowiązek proceduralny wynikający z art. 3 Konwencji. Prokuratura przyjęła zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa wniesione przez skarżących w dniu 14 kwietnia 2015 r., a śledztwo zostało zakończone w ciągu dziesięciu miesięcy. W trakcie postępowania przygotowawczego prokurator przesłuchał wszystkich świadków, w tym skarżących, osiemnastu policjantów oraz personel medyczny karetki pogotowia. Postępowanie przed sądem rejonowym trwało kolejne pięć miesięcy, a wszystkie argumenty skarżących zostały dokładnie zbadane.

78. Podsumowując, Rząd utrzymuje, że śledztwo i postępowanie karne były skuteczne i szczegółowe.

(b) **Podmioty zgłaszające interwencję strony trzeciej**

(i) *Helsińska Fundacja Praw Człowieka*

79. HFPC stwierdziła, powołując się na wyniki ankiety przeprowadzonej wśród czterdziestu siedmiu prawników specjalizujących się w sprawach karnych, że we wszystkich sprawach dotyczących przemocy Policji prawnicy napotykali na trudności dotyczące materiału dowodowego. Skargi na złe traktowanie przez policjantów były zazwyczaj ignorowane, nie było ani odpowiedniej reakcji organów Policji na te skargi, ani odpowiedniego podejścia sędziów rozpatrujących te sprawy.

(ii) *Naczelna Rada Adwokacka*

80. Interwenient powołał się najpierw na informacje przekazane przez Prokuraturę Krajową dotyczące śledztw w sprawie zarzutów nadużycia władzy przez funkcjonariuszy Policji w latach 2014 i 2016. Według tych danych, 50% zawiadomień o popełnieniu przestępstwa związanych z domniemanymi przypadkami nadużycia władzy przez funkcjonariuszy Policji nie prowadziło do wszczęcia postępowania karnego. Tylko około 2% wszczętych postępowań zakończyło się sporządzeniem aktu oskarżenia przeciwko funkcjonariuszom Policji i skierowaniem go do sądu. Pozostałe 98% spraw, w których wszczęto postępowanie karne, zostało umorzone już na etapie śledztwa.

81. Interwenient zauważył ponadto, że problemy z prowadzeniem tych postępowań wynikały, po pierwsze, z faktu, że śledztwa były zwykle prowadzone przez prokuratorów rejonowych, którzy działali na tym samym terenie, co funkcjonariusze Policji, przeciwko którym wnoszono zarzuty. Stanowiło to zasadnicze zagrożenie dla bezstronności takich śledztw, w szczególności w odniesieniu do gromadzenia i oceny dowodów.

82. Po drugie, zauważono, że istnieje problem dotyczący skutecznego informowania o prawach procesowych podczas interwencji policyjnych. Po trzecie, interwenient stwierdził, że wystąpiły trudności w gromadzeniu dowodów i w zakresie stroniczej oceny dowodów. Zeznania pokrzywdzonych były na ogół lekceważone, a prokuratorzy i sędziowie mieli tendencję do wiary w wersję przedstawioną przez funkcjonariuszy Policji ze względu na to, że byli funkcjonariuszami publicznymi. Po czwarte, brak było wystarczającej współpracy i wymiany informacji między prokuraturą a Biurem Spraw Wewnętrznych Policji, wewnętrzną strukturą Policji, której zadaniem jest ściganie przestępstw popełnianych przez funkcjonariuszy Policji. Wreszcie, śledztwa były często nadmiernie przedłużane, a w niektórych przypadkach umarzone z powodu upływu czasu.

(c) Ocena Trybunału

(i) Zasady ogólne

83. Trybunał przypomina swoje ogólne zasady dotyczące obowiązku przeprowadzenia przez Państwa skutecznego śledztwa w sprawie uprawdopodobnionych zarzutów dotyczących złego traktowania, określone m.in. w wyrokach *El-Masri przeciwko byłej Jugosłowiańskiej Republice Macedonii* ([WI], skarga nr 39630/09, §§ 182–185, ETPC 2012) oraz *Mocanu i Inni przeciwko Rumunii* ([WI], skarga nr 10865/09 i 2 inne, §§ 316–326, ETPC 2014 (fragmenty)). W szczególności, aby postępowanie przygotowawcze było skuteczne, musi być szybkie, szczegółowe – co oznacza, że władze muszą zawsze podjąć realną próbę ustalenia, co się wydarzyło i nie powinny polegać na pochopnych lub nieuzasadnionych wnioskach w celu zakończenia śledztwa – oraz być w stanie doprowadzić do identyfikacji i – w razie potrzeby – ukarania osób odpowiedzialnych.

(ii) Zastosowanie powyższych zasad w niniejszej sprawie

84. W niniejszej sprawie zarzut skarżących, że Policja poddała ich złemu traktowaniu w trakcie zatrzymania, został uprawdopodobniony na podstawie Konwencji. Zostały one wniesione wkrótce po wydarzeniach i były poparte dowodami w postaci dokumentacji medycznej. Władze były zatem zobowiązane do przeprowadzenia skutecznego śledztwa w sprawie zarzutów złego traktowania skarżących (zob. *Gök i Güler przeciwko Turcji*, skarga nr 74307/01, § 38, wyrok z 28 lipca 2009 r.).

85. Trybunał zauważa, że w następstwie zawiadomienia wniesionego przez skarżących 2 kwietnia 2015 r., że byli poddani złemu traktowaniu 7 lutego 2015 r., prokurator niezwłocznie wszczął śledztwo (zob. paragrafy 25–26 powyżej). Nie jest jednak przekonany, czy śledztwo to było wystarczająco szczegółowe i skuteczne, aby spełnić wyżej wymienione wymogi art. 3.

86. Trybunał zauważa przede wszystkim, że śledztwo było prowadzone przez prokuratora Prokuratury Rejonowej Kraków-Nowa Huta, to znaczy prokuratura z okręgu, w którym służyli funkcjonariusze, których dotyczyły zarzuty (zob. paragrafy 10 i 26 powyżej). Wniosek skarżących o przekazanie sprawy prokuratorowi w innym okręgu został oddalony (zob. paragraf 28 powyżej).

87. Zauważa również, że w trakcie śledztwa prokurator stwierdził, że istniały dwie sprzeczne wersje zdarzenia, z których żadna nie została potwierdzona w świetle zgromadzonego materiału dowodowego (zob. paragraf 32 powyżej). Stwierdzono, że skarżący nie byli bierni w trakcie zatrzymania i mogli doznać powierzchownych obrażeń w wyniku szamotaniny (zob. paragraf 33 powyżej). Ustalenia te zostały następnie podtrzymane przez sąd rejonowy. Jednocześnie prokurator potwierdził, opierając się na dowodach z dokumentacji medycznej, że liczne obrażenia skarżących powstały na skutek uderzenia twardym, tęnym narzędziem oraz że złamanie kości piszczelowej drugiego skarżącego mogło nastąpić w opisany przez niego sposób (zob. paragrafy 30 i 31 powyżej).

88. Trybunał bierze pod uwagę trudności, z jakimi borykają się organy ścigania w sprawie, w której stawiane są zarzuty użycia nadmiernej siły, w kontekście, w którym osoby, wobec których tej siły użyto stawiały opór Policji. Jednakże, w świetle powyższych rozważań, Trybunał uznaje za niezadowolający fakt, że władze nie podjęły wszystkich wymaganych kroków, aby spróbować udzielić odpowiedzi na szereg istotnych pytań pojawiających się w sprawie, w tym jak i kiedy funkcjonariusze użyli siły wobec skarżących, czy jej użycie było proporcjonalne, oraz co spowodowało stwierdzone u nich obrażenia. Biorąc pod uwagę liczne obrażenia doznane przez skarżących, są to istotne uchybienia w śledztwie w niniejszej sprawie.

89. W szczególności, w trakcie śledztwa nie ustalono istotnych okoliczności faktycznych sprawy, to jest kiedy dokładnie powstały obrażenia skarżących, czy jeszcze w mieszkaniu drugiego skarżącego, czy też później, gdy zostali zakuci w kajdanki i przewiezieni do Komisariatu Policji w Nowej Hucie. Władze skupiły się na zatrzymaniu i dynamicznym charakterze zdarzenia w mieszkaniu, ale pominęły zarzuty skarżących dotyczące pobicia w komisariacie Policji.

90. W tym kontekście Trybunał przypomina, że władze muszą zawsze podjąć realną próbę ustalenia, co się wydarzyło i nie powinny opierać się na pochopnych lub nieuzasadnionych wnioskach w celu zakończenia śledztwa (zob. *Bouyid*, op. cit., § 123). W niniejszej sprawie władze zaakceptowały

jednak zeznania funkcjonariuszy Policji, którzy brali udział w interwencji, nie zwracając uwagi na fakt, że w sposób oczywisty byli oni zainteresowani wynikiem postępowania w sprawie oraz zmniejszeniem swojej odpowiedzialności (zob. *Lewandowski i Lewandowska przeciwko Polsce*, skarga nr 15562/02, § 73, wyrok z 13 stycznia 2009 r.). Jednocześnie w śledztwie mniejszą wagę przywiązywano do bardzo szczegółowej wersji wydarzeń przedstawionej przez skarżących, podkreślając fakt, że byli oni zainteresowani wynikiem postępowania w sprawie.

91. W świetle powyższych rozważań Trybunał uważa, że śledztwo nie zostało przeprowadzone z należytą starannością.

92. Na tym tle, w związku z brakiem szczegółowego i skutecznego śledztwa w sprawie uprawdopodobnionych zarzutów skarżących, że zostali pobici przez funkcjonariuszy Policji, Trybunał stwierdza, że doszło do naruszenia art. 3 Konwencji w jego aspekcie proceduralnym.

II. ZASTOSOWANIE ART. 41 KONWENCJI

93. Artykuł 41 Konwencji stanowi:

„Jeżeli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeżeli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi taka potrzeba, o przyznaniu słusznego zadośćuczynienia pokrzywdzonej stronie”.

A. Szkoda

94. Każdy ze skarżących domagał się kwoty 15 000 euro (EUR) z tytułu szkody majątkowej i 80 000 EUR tytułem zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową.

95. Rząd zakwestionował te roszczenia.

96. Trybunał nie dostrzega związku przyczynowego między stwierdzonym naruszeniem a rzekomą szkodą majątkową; dlatego oddała te roszczenia. Z drugiej strony Trybunał uważa, że skarżący niewątpliwie doznali szkody niemajątkowej w wyniku stwierdzonych naruszeń. Mając na uwadze okoliczności sprawy i dokonując oceny na zasadzie słuszności, Trybunał przyznaje każdemu ze skarżących 25 000 EUR z tytułu szkody niemajątkowej, plus wszelkie należne podatki.

B. Koszty i wydatki

97. Skarżący domagali się również po 3500 EUR każdy z tytułu kosztów i wydatków poniesionych przed sądami krajowymi oraz poniesionych przed Trybunałem. W tym zakresie dostarczyli kopie faktur wystawionych przez reprezentującą ich kancelarię prawną w okresie od 6 marca 2015 r. do 5 czerwca 2018 r. za „usługi prawne” na łączną kwotę 25 169 zł (PLN),

dotyczących tłumaczenia ich uwag pisemnych złożonych Trybunałowi na kwotę 1 175 PLN (ok. 293 EUR) oraz za opłaty pocztowe w wysokości 34,60 PLN (ok. 8 EUR).

98. Rząd argumentował, że skarżący nie uzasadnili żądanych kosztów i nie przedstawili żadnego dowodu, że kwoty wypłacone ich pełnomocnikowi faktycznie dotyczyły wynagrodzenia za reprezentowanie ich przed Trybunałem lub w postępowaniu krajowym, które było przedmiotem niniejszej skargi.

99. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, skarżący jest uprawniony do zwrotu kosztów i wydatków tylko w zakresie, w jakim zostało wykazane, że zostały one rzeczywiście i w sposób konieczny poniesione oraz są w rozsądnych granicach kwotowych. Jednakże, z wyjątkiem kosztów tłumaczenia i opłat pocztowych, skarżący nie spełnili wymogów określonych w Regule 60 § 2 Regulaminu Trybunału, ponieważ nie przedstawili żadnych stosownych dokumentów potwierdzających, że koszty zastępstwa procesowego zostały rzeczywiście poniesione w związku z niniejszą skargą.

100. W niniejszej sprawie, mając na uwadze posiadane dokumenty oraz powyższe kryteria, Trybunał oddał roszczenie o zwrot kosztów zastępstwa procesowego i uznaje za zasadne przyznanie każdemu ze skarżących kwoty 150 EUR z tytułu poniesionych kosztów tłumaczeń i opłat pocztowych w postępowaniu przed Trybunałem.

A. Odsetki za zwłokę

101. Trybunał za słuszne uznaje wyznaczenie wysokości odsetek za zwłokę na podstawie marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego powiększonej o trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYŃ TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje* skargę za dopuszczalną;
2. *Orzeka*, że doszło do naruszenia art. 3 Konwencji w jego aspekcie materialnym;
3. *Orzeka*, że doszło do naruszenia art. 3 Konwencji w jego aspekcie proceduralnym;
4. *Orzeka*
  - (a) że pozwane Państwo ma wypłacić każdemu ze skarżących, w ciągu trzech miesięcy od dnia, w którym wyrok stanie się ostateczny zgodnie z art. 44 ust. 2 Konwencji, następujące kwoty, które mają być przeliczone na walutę pozwanego Państwa po kursie obowiązującym w dniu rozliczenia:

WYROK KUCHTA I MĘTEL przeciwko POLSCE

- (i) 25 000 EUR (dwadzieścia pięć tysięcy euro) plus wszelkie należne podatki, z tytułu szkód niemajątkowych;
- (ii) 150 EUR (sto pięćdziesiąt euro) plus wszelkie podatki, którymi mogą zostać obciążeni skarżący, z tytułu kosztów i wydatków;
- (b) że od momentu upływu wyżej wskazanego terminu trzech miesięcy aż do momentu uregulowania należności, należne będą odsetki zwykłe od określonych powyżej kwot, naliczone według stopy równej marginalnej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego obowiązującej w tym okresie, powiększonej o trzy punkty procentowe;

5. *Oddala* pozostałą część roszczenia skarżących o słuszne zadośćuczynienie.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszczono pisemnie w dniu 2 września 2021 r., zgodnie z Regulą 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

01 {podpis_p_2}

Renata Degener
Kancelarz

Ksenija Turković
Przewodniczący